

RÉVÉSZ BÉLA

SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék

A titkosszolgálatok magyarországi oktatásának kérdései a civil felsőoktatásban

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Politológiai Tanszékén immár két évtizedes hagyománya van a – gyűjtőfogalommal – titkosszolgálati témakörök különböző kurzusokon történő oktatásának. Ez az időszak kevésnek is tűnhet, ha a politikatudományok hagyományos oktatási rendszerének klasszikus témaköreivel vetjük össze, amely diszciplináris ismeretek átadása magának a modern társadalom politikai rendszerének a megjelenésével tekinthető egyidősnek. Mégis mindenképpen jelentős ez a néhány évtized annak az adósságnak a törlesztése szempontjából, hogy a legkülönbözőbb szolgálati ágak képzési-oktatási rendszerétől eltekintve a titkosszolgálatokra vonatkozó „civil” tudásátadásnak a korábbi időkben jóformán semmilyen jelével nem találkozhattunk a felsőoktatásban. Tudománytörténeti megközelítések nyomán igazolt a kapcsolat a kutatási objektumok immanens összefüggéseinek egyre mélyebb feltárása és az így szerzett bővülő ismeretek tovább osztásának, elterjesztésének fokozódó társadalmi igénye között. Ha tehát az oktatás fejlesztését tudományos alapokra kívánjuk építeni, akkor ennek előfeltételeként széleskörű kutatásra programokra lenne szükség, amelyek a felhasználható eredményeket létrehozzák, majd újra elosztják. A tudományszociológiában meghonosodott „investigative science” kifejezés első hallásra tautológiának tűnhet, hiszen a nem az okokat nyomonzó tudomány nem is nevezhető tudománynak. Itt viszont arra történik utalás, hogy nem csupán kitüntetett feladat a tudományos eredmények érthető elmagyarázása, hanem az is, hogy rámutasson: szemléletváltásra van szükség a tudományos kutatások terén, hiszen egyre több globális szintű tudományos kérdés merül fel, amelyekre csak az eltérő tudományterületek tervezett és szisztematikus együttműködésével, „nyomozásával” adható közös megoldás. Ezen keresztül nyílhat ki a kapu a vonatkozó ismeretek oktatása felé is. Témánk esetében ezért arra a kérdésre kellene választ találni, hogy vajon a titkosszolgálatok világára fókuszáló tudományos kutatások lennének deficitesek, vagy csupán ezek valós eredményeinek korlátozott tovább osztása áll ellent a növekvő társadalmi kíváncsiságnak, benne a civil oktatás terén mutatkozó fokozódó érdeklődésnek is.